

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ “ЗЛАТЮ БОЯДЖИЕВ” ГР. БРЕЗОВО
гр.Брезово,ул.“Васил Коларов” № 1 ,тел.: 03191/2144,e-mail: pg_zl.boiadgiev@abv.bg

Утвърдил
Директор:

/инж. Даниела Въртоломеева

**ПРОГРАМА
ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО
НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ
2022 – 2023 год.**

Програмата е създадена на основание чл. 263, ал.1, т. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование. Програмата е приета от Педагогическия съвет с Протокол № 20/ 08.09.2022г.

Утвърдена със Заповед РД – 06-1659/ 13.09.2022г.

I. ВЪВЕДЕНИЕ:

Настоящата програма е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално – икономическото развитие.

Водещи стратегически документи при изготвяне на училищната програма на ПГ „Златю Бояджиев“ за превенция на ранното напускане на образователната система:

- **ЗАКОН ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ**
- **НАРЕДБА ЗА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ**
- **ЗАКОН ЗА МЛАДЕЖТА**
- **СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО, ОБУЧЕНИЕТО И УЧЕНЕТО В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ (2021г. -2030г.)**

При изпълнение на целите на Стратегическата рамка ще бъдат съблюдавани следните принципи:

Партньорство и съгласуваност - активно взаимодействие и синхронизиране между образователните институции, органите на централната и местната власт, висшите училища, културните институции, научните организации, социалните партньори, работодателите и гражданското общество за постигане на целите, заложени в Стратегическата рамка;

Приемственост – изпълнение на Стратегическата рамка независимо от политическия, социалния и икономическия контекст и гарантиране на целенасоченост, последователност и устойчивост при прилагане на политиките;

Иновативност - формулиране на нови подходи, мерки и дейности за постигане на целите, заложени в Стратегическата рамка;

Измеримост, отчетност и устойчивост на резултатите – осигуряване на дългосрочни ползи/ефекти от постигнатите резултати;

Прозрачност и популяризиране на мерките и резултатите – приоритетната значимост на образованието, обучението и ученето в Република България изисква висока степен на информираност на обществото.

- **КОНВЕНЦИЯ ЗА БОРБА СРЕЩУ ДИСКРИМИНАЦИЯТА В ОБЛАСТТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО**

Превенцията и преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионално развитие на децата и младите хора в България.

Един от факторите за преждевременно напускане на образователната система наложи въвеждането на единен Механизъм за противодействие на тормоза и насилието и План за превенция и интервенция на насилието и тормоза в училището, които имат за цел да подпомогнат училищата в усилията им за справяне с това явление.

II. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Сериозен проблем за образователната ни система са броят на отсъствията на учениците.

Създаването на условия за редовното присъствие в училище и активната работа по време на учебния час са важни за бъдещето на всеки ученик. Те са гаранция за

неговия успех, залог за по-добра квалификация и по-големи възможности за реализация, условие за повишаване качеството на образованието. Важна роля в това отношение има училището, което трябва да подхожда комплексно и същевременно индивидуално за всеки конкретен случай на ученик, застрашен от отпадане или вече напуснал училище.

Предприемането на адекватни и ефективни мерки от педагогическите екипи за намаляване броя на отсъствията и броя на преждевременно напусналите училище ученици следва да се основават на задълбочен анализ на причините, пораждащи тези явления, на оценка на ефикасността на съществуващите мерки и училищната политика.

Предлаганата програма е основана на разбирането, че главна ценност в образователната система е детето (ученикът).

III. ПРИНЦИПИ НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ОТПАДАНЕТО НА УЧЕНИЦИ

Училищната програма за превенция на отпадането на ученици се базира на основни принципи на включващото образование:

- **Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование;**
- **Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава;**
- **В образователния процес не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, вероизповедание, обществено положение,увреждане или друг статус;**
- **Учениците трябва да бъдат стимулиирани да участват активно в образователния процес;**

IV. РИСКОВЕ:

Преждевременното напускане на училище води още до нарастване на рисковете от социално изключване, застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване качеството на живот на сегашното и следващите поколения. Здравният статус и достъпът до услуги и ресурси, които могат да осигурят по – добър стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние са в пряка зависимост от получената по – висока степен на образование.

Посочените последствия са показателни за мащаба и степента на негативното влияние на преждевременното напусналите училище и техните семейства и върху цялостното социално – икономическо развитие на страната.

V. ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ :

Причините за отпадане от училище са многообразни и не се проявяват изолирано, а взаимодействат комплексно. Това определя необходимостта да се подхожда комплексно и същевременно да се действа индивидуално към конкретния случай на всяко дете, застрашено от отпадане или вече отпаднало от училище.

Отпадането на ученици от училище е не само социален, но и педагогически проблем. Причините за това са различни. Корените на това явление трябва да се търсят от една страна в семейната среда, в мотивацията на учениците за учебен труд, в слабия стремеж за личностна реализация в училищната среда, а от друга и в педагогическата колегия.

Анализирайки проблема константирахме, че учениците са в училище, но поради липса на интерес или слаби постижения в учебните занятия, допускат отсъствия по неуважителни причини както и голям брой слаби оценки, което неминуемо ги поставя в групата на застрашени от отпадане.

Причините за преждевременното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории.

1. **Социало – икономически причини** - ниски доходи, лошото качество на живот на определени социални слоеве, поради задължение да гледа по – малкия си брат/сестра, използване на детето като трудов ресурс;
2. **Образователни причини**: слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него нежелание да се посещава училище, затруднения при усвояването на учебния материал и др. ;
3. **Етнокултурни причини**: по – ниска ценност на образоването, по ранното встъпване в брак и др. ;
4. **Психологически причини**: неувереност в себе си, чувство за неуспех, отчуждение от натрупания училищен опит и др.
5. **Институционални причини**: като такива могат да квалифицират недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и училищно ниво за справяне с преждевременното напускане на училище и др.;
6. **Причини свързани със здравния статус**: в контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища. Рисковете за преждевременното напускане на училище са свързани с недостатъчна диагностика и подготовка на детските градини и училищата за приобщаването на тези деца. Тук се включват и всички фактори на образователната среда, материалната база, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на приобщаващото образование;

В ПГ „Златю Бояджиев“ деца застрашени от отпадане са основно тези, които имат отсъствия по неуважителни причини, независимо от това няма отпаднали ученици. Това се дължи на последователната политика на образователната институция подчинена на принципите за:

- ⇒ **всеобхватност на дейностите** – осъществяване на дейности по превенция на тормоза и насилието, ранна диагностика, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес;
- ⇒ **публичност и прозрачност на цялостната политика** – чрез интернет страницата на училището, добrite практики и документиране на проблемните и рискови ситуации;
- ⇒ **обратна връзка с институции**, родители, класни ръководители, учители и ученици;
- ⇒ **идентифициране на рисковите фактори** – доклади, анализи на класните ръководители;

VI. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА:

1. Разработване и изпълнение на комплекс от ефективни мерки и дейности за превенция и намаляване на риска от преждевременно отпадане на ученици от индентифицираните рискови групи в училище.
2. Подобрени резултати от НВО и ДЗИ, осигурена образователна и личностна подкрепа на всеки ученик.

Политиките и мерките, които ПГ „Златю Бояджиев“ предприема за преодоляване на причините за отпадане са подчинени на националните, областни и общински стратегически мерки като се отчита спецификата на образователната институция и нуждите от подкрепа на всяко дете. В училището се акцентира върху силните страни на всеки ученик, което подпомага личностното му развитие.

VII. ПОЛИТИКИ И МЕРКИ В ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ „ЗЛАТЮ БОЯДЖИЕВ“ ПРОИЗТИЧАЩИ ОТ:

1. Семейни и социални причини:

- 1.1 Възможно е нежелание на родителите детето да ходи на училище, поради страх от социална изолация, по – ниска самооценка, невъзможност към адаптиране към учебния процес и останалите ученици.

Мерки: Мотивиране, консултиране и подпомагане чрез редица дейности за приобщаване на децата със специални образователни потребности, децата от ромски произход, както и изоставени от семейства, заминали за чужбина.

1.2 Трудова миграция на родителите. Напускане на единия или двамата родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина. Оставане на детето на грижите на баби и дядовци, които нямат същия авторитет и изпадат в бессилие за справяне с новите модели на поведение на децата и трудовата социална обстановка.

Мерки: Ежеседмични контакти от класните ръководители с родителите/настойниците на учениците, сътрудничество с Отдел за закрила на детето и други институции, а при необходимост при прояви на тези деца – Детска педагогическа стая.

1.3 Недостатъчна образованост на родителите и липса на занижен контрол върху цялостното развитие на ученика. Изразява се в неконтролиране на часовете за прибиране от училище, непознаване на контактите и приятелския кръг на детето, непроверяване на изученото през деня и подготовката на ученика за следващия ден – домашни работи, изпълнение на други поставени от учителя задачи.

Мерки: Провеждане на срещи на тези родители с ръководство, класни ръководители, консултиране и приобщаване към училищната общност.

1.4 В случай на конфликти между агресивни родители, неглижиране и насилие над детето – побой, домашно насилие, развод и др.

Мерки: Сътрудничество с „Отдела за закрила на детето“ и други институции.

1.5 Социално слаби семейства.

Мерки: Оказване на социална помощ чрез получаване на социални стипендии.

1.6 Преждевременно напускане на училище поради ранни бракове и раждане.

Мерки: Осигуряване на непрекъснати форми за информираност на тинейджърите за сексуалното им развитие осигуряване на възможност за продължаването на прекъсналите училище в самостоятелна форма на обучение.

2. Други по – важни мерки и дейности, залегнали в програмата на ПГ „Златю Бояджиев“ за превенция на ранното напускане на училище са:

2.1 Разработване и прилагане на мерки за намаляване на отсъствията на учениците.

➤ Преосмисляне и планиране на работата с родителите:

- Алтернативи на традиционната родителска среща;
- Възможност да призаем собствените си грешки и желанието за промяна;
- Умението да кажем, че имаме нужда от тяхната помощ;
- Родителите – партньори и хора с идеи;
- Разпределението на отговорности и ангажименти.

➤ Превръщането на училището в място, в което всяко дете има място за изява:

- Включване на учениците във факултативна подготовка;
- Организиране на различни конкурси и училищни инициативи;
- Участие в общински и областни състезания и олимпиади;
- Подобряване на системата за провеждане на консултации;
- Гарантирането на личната свобода и достойнството на децата;
- Възможност за участие в училищния живот като партньори;
- Възможност за чести срещи с представители на различни институции, външни на училището.

➤ Превенция на отсъствията от училище и ранното напускане на системата

- Осъществяване на контрол за редовното и точното нанасяне/отразяване на отсъствията на учениците в училищната документация.

Отговорници: класен ръководител, учители, директор
Дейности, разпределени, както следва:

Учител.

- В началото на учебния час отразява в дневника на класа номерата на закъснелите и отсъстващите ученици;
- Ефективно провеждане на консултации по учебни предмети и допълнителни занимания с деца и ученици;
- Своевременно информира класните ръководители за наличие на ученици с допуснати голям брой отсъствия по уважителни и неуважителни причини по съответния учебен предмет.

Класен ръководител.

- Нанася стриктно броя отсъствия по уважителни и неуважителни причини на учениците в ЕД на класа
- При установяване на голям брой отсъствия по неуважителни причини, своевременно информира родителите за отсъствията и успеха на учениците с достъп до ЕД, емайл, телефонни разговори, хартиен носител;

- Ежемесечно писмено подава справка за ученици, допуснали над 5 отсъствия по неуважителни причини до директора;
- Изготвя докладна записка до директора на училището относно ученици, предложени за налагане на наказание съгласно ЗПУО.
- Насочва учениците с допуснати голям брой отсъствия по неуважителни причини за провеждане на срещи-разговори с образователния медиатор.

- Индивидуална работа от страна на учители, класни ръководители, педагогически съветник със застрашените от отпадане ученици;
- Засилване обучението по гражданско и здравно образование чрез беседи, срещи и интерактивни дейности;
- Активизиране на ученическото самоуправление чрез включване на повече ученици в проекти на училището;
- Стриктно обелязване на отсъстващите ученици и системни текущи проверки от страна на ръководството на училището;
- Своевременно информиране на родителите за отсъствията и успеха на учениците;
- Популяризиране на добрите постижения на учениците на училищни празници и извънкласни мероприятия;
- Организиране на извънкласни дейности и занимания по интереси.

2.2 Мерки за подкрепа на учениците в риск от напускане чрез различни форми на ученическо самоуправление.

В ПГ “Зл. Бояджиев” функционира ученически съвет, който се основава на принципа на самоуправлението.

➤ **Самоуправлението** в училище:

- както в защита на правата и личността на ученика, така и за спазване на неговите задължения;
- с цел осъществяване на връзка между ученическия съвет и обществеността;
- за равноправно участие на ученици, родители и учители при решаването на проблеми;
- за спазването на етиката между ученици и учители;
- се основава на прозрачност в работата на ученическия съвет.

➤ **Основни задачи** са:

- С цялостната учебно-възпитателна работа да се съдейства за придобиване на интелектуални умения, социална култура и гражданска ангажираност, необходими за пълноценен живот на учениците в постоянно променящите се обществени отношения;
- Да се създадат предпоставки за личностна мотивация и ангажираност на учениците за съзнателно и активно участие в учебно-възпитателния процес, в училищните и извънучилищните дейности и мероприятия;
- Да се работи целенасочено за формиране у учениците на гражданско съзнание и социално поведение;
- Да се създадат подходящи условия и предпоставки за прилагане и развитие на различни форми на ученическо самоуправление и самоконтрол чрез училищния ученически съвет, ученическите съвети по класове и формиранието във връзка с изпълнение на конкретни дейности комисии.

➤ **Мерки**

- Коледен и Великденски базари;
- Оформяне на кът на книгата;

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ „ЗЛАТЮ БОЯДЖИЕВ“ ГР. БРЕЗОВО
гр.Брезово,ул. „Васил Коларов“ № 1,тел.: 03191/2144.моб. тел.: 0879585094, e-mail: pg_zl.boiadzhiev@abv.bg

З А П О В Е Д

№ РД- 06-1639/12.09.2022г.

На основание чл. 259,ал. 1 от ЗПУО, съгласно чл.263, ал.1, т. 8 от ЗПУО и с решение на ПС № 20 / 08.09.2022 г.,

У Т ВЪРЖДАВАМ:

- Програма за превенция на ранното напускане на училище

Програмата е в сила за учебната 2022/2023г.

С настоящата програма да се запознаят всички учители в Професионална гимназия „Златю Бояджиев“ гр. Брезово.

Настоящата заповед да се сведе до знанието на горепосочените лица.

инж. Даниела Въртоломеева
Директор на ПГ „Златю Бояджиев“ гр. Брезово

- “Купи и дари на своето училище”;
- Изготвяне на забавни материали и предмети;
- Участие в мероприятията на училищно ниво, занимания по интереси, извънкласни дейности.

2.3. Разработване и реализиране на мерки за проследяване на преместването и отсъствията на учениците:

- Изготвяне на база данни от класните ръководители, в чиито класове има ученици от рискови групи.

- Обобщаване всяка седмица на информацията за отсъствията на учениците от класните ръководители. При натрупване на отсъствия по неуважителни причини на ученик - информиране на родителите от класния ръководител за изясняване причините за отсъствията.

2.4. Координиране на действията на класните ръководители с тези на педагогическия съветник и училищното ръководство.

2.5. Запознаване на учениците с правилника на училището от класните ръководители още в първия учебен час.

2.6. Професионално ориентиране на учениците

- организиране на срещи на учениците с експерти от регионалната служба по заетостта; – осигуряване на професионално ориентиране и консултиране;
- изграждане на съдържателен и многообразен учебно-възпитателен процес;
- осъществяване оптимално ниво на вътрешна мотивация у учениците чрез целенасочена образователно-възпитателна работа;
- извънкласни дейности за превенция на поведението при деца с риск от отпадане;
- провеждане на дискусии с ученици по предложените от тях теми, засягащи актуален проблем;
- възлагане на отговорни индивидуални задачи на учениците, за да се почувствува значими в собствените си очи и в очите на околните, за да се мотивират и успяват.

2.7. Разглеждане в ЧК на теми свързани (съгласно наредба ГЗИКО):

- Теми свързани с превенция на насилието:
- „Ненасилствени методи за справяне с насилието“ VIII – XII клас
- Теми свързани с гражданско образование /здравно образование и възпитание/
 - ✓ „Аз и другите - Моите взаимоотношения с връстниците“ VIII – IX ;
 - ✓ „Да направим избор - как да реагираме в отговор на доброто и лошото поведение“ X
 - ✓ „Спорът- здравословен избор и алтернатива на психоактивните вещества“ XI - XII

2.8. Системно подпомагане на ученическия колектив за създаване на екипност - провеждане на тренинги за създаване на екипност, доверие, подобряване на модела на общуване и изграждане на толерантност.

2.9. Утвърждаване на позитивна дисциплина – използване на мерки и подходи, гарантиращи изслушване на ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите.

2.10. Развитие на училищната общност – превенция на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях.

2.11. Квалификация на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждевременно напускане на училище.

- 1. Превенция на употреба на наркотични вещества.**
- 2. Усвояване на техники за справяне с агресията в училищна среда.**

2.12. Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти – обсъждане на проблеми и обмяна на добри практики при работата им с един и същи ученици с цел повишаване на ефективността на педагогическите подходи.

2.13. По – голяма атрактивност на преподавания материал чрез интерактивни методи, електронни уроци, онагледяване, практическа насоченост.

2.14. Осигуряване на всеки застрашен от отпадане ученик поради слаби оценки и невъзможност да покрие държавните образователни стандарти на консултации по съответните предмети по утвърден график.

2.15. Занимания по интереси – за развитие на способностите и на компетентностите на учениците, за изява на дарбите им в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданско и здравно образование, както и придобиване на умения за лидерство.

2.16. Включване на застрашените от отпадане ученици в извънкласни и извънучебни дейности: училищни турнири, спортни състезания, еднодневни екскурзии, зелени училища, образователен театър, посещение на изложби и концерти и др.

2.17. Поощряване с морални и материални награди.

2.18. Индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава /наставничество/.

2.19. Включване на родителската общност за повишаване на активността и сътрудничеството с училищното ръководство.